

საქართველოს გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა #62

27.06.2019

საერთო მონაცემები

საქმიანობის დასახელება: ხელვაჩაურის რაიონში, სოფ. განახლებაში ზეთის გადამამუშავებელი (ნარჩენების აღდგენა) საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაცია.

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „ჯითი ელექტრიკ კომ“, ბათუმი, ზუბალაშვილის ქ. #34-36;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ხელვაჩაურის რაიონი, სოფ. განახლება;

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 14.05.2019

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „BS Group“;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში შპს „ჯითი ელექტრიკ კომის“ მიერ წარმოდგენილია ხელვაჩაურის რაიონში, სოფ. განახლებაში ზეთის გადამამუშავებელი (ნარჩენების აღდგენა) საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

ზეთის გადამამუშავებელი საწარმო მოწყობილია სოფ. განახლებაში, არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე. ტერიტორიის საერთო ფართობია -4805კვ.მ (ს/კ 22.23.10.188). ტერიტორია კერძო საკუთრებაშია და იჯარით არის გაცემული შპს „ჯითი ელექტრიკ კომზე“ .

საწარმოდან უახლოესი მოსახლე დაშორებულია 80 მეტრით. ბათუმის შემოვლითი გზა მდებარეობს საწარმოდან 1,7კმ.-ის დაშორებით. მდ. ბარცხანა მიედინება უშუალოდ საწარმოს მიმდებარედ, 7 მეტრში.

ტერიტორიაზე მოწყობილია ზეთის გადამამუშავებელი წარმოების ტექნოლოგიური ხაზი, რომლის შემადგენლობაში შედის მეორადი ზეთის მიმღები 8 ცალი ცისტერნა რეზერვუარი (6 ძირითადი, 2 სარეზერვო). რეზერვუარების საერთო მოცულობა შეადგენს 200-250კუბ.მ.ს. რეზერვუარების მიმდებარედ განთავსებულია რეაქტორი, ზეთის აბსორბენტთან შემრევი დანადგარი, რეაქტორისა და შემრევი დანადგარის წვის კამერები და სპეციალური ცისტერნები, მიღებული პროდუქციის შენახვა-გაცემისათვის.

საწარმოსათვის გამოყოფილი ტერიტორია და მისასვლელი გზები დაფარულია ბეტონის ტენშეულწევადი მასალით, ხოლო ზეთის მიმღები და გასაცემი რეზერვუარების ტერიტორია - ებოქსიტის ტენშეულწევადი მასალით. ტერიტორია მთლიანად შემოღობილია კაპიტალური კედლით.

ტერიტორიის მიმდებარე ნაკვეთებზე ანალოგიური პროფილის საწარმოები არ მდებარეობს.

პროექტის ფარგლებში გათვალისწინებულია ძრავის, ინდუსტრიული, სინთეტიკური და ნახევრად სინთეტიკური ზეთების, საპოხი ზეთების, ზომიერი და მსუბუქი მაზუთების, კოლოფის ზეთების და სხვა პროდუქციის წარმოება. საწარმოში დაგეგმილია ნარჩენი ზეთების შეტანა, დასაწყობება, მათი გადამუშავება შემდგომი გამოყენებისთვის და საბოლოოდ მიღებული პროდუქციის საწარმოო ტერიტორიიდან გატანა. ნარჩენი ზეთების ტერიტორიაზე შემოტანა მოხდება ავტოცისტერნებით, საიდანაც ზეთი ელექტროძრავის საშუალებით გადავა ნედლეულის რეზერვუარში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შემოტანილი ნედლეული ელ. ძრავის საშუალებით ჩაისხმევა ღუმელ-რეაქტორის რეზერვუარში, სადაც მოხდება მისი გახურება. ზეთის 150 °C-ტემპერატურამდე მიყვანისთანავე მოხდება სპეციალური ონკანის გაღება და წარმოქმნილი ორთქლი გადაადგილდება ღუმელ-რეაქტორთან ჰერმეტიკულად დაკავშირებულ ლითონის უჟანგავი მასალისაგან დამზადებულ მილში, რომელიც გაივლის მაცივარ-დანადგარში. მაცივარ-დანადგარში ზეთის ორთქლის გავლის შემდგომ, ზეთი ჩაედინება რეზერვუარში, რის შემდგომაც ხდება რეზერვუარში აბსორბენტის დამატება ბენტონიტური თიხის სახით. საბოლოოდ პროდუქტი მოხდება მიქსერის ავზში. მიღებული პროდუქცია ელ. ძრავის მოქმედებაში მოყვანით ჩაედინება საბოლოო პროდუქციის რეზერვუარებში, ხოლო შემრევი დანადგარიდან მოხდება დარჩენილი ბენტონიტური თიხის ამოღება.

საბოლოო პროდუქციის გაცემა მოხდება ავტოცისტერნებზე.

საწარმოს მაქსიმალური დაგეგმილი სიმძლავრე შეადგენს 10000 ტონას წელიწადში გადამუშავებულ ნედლეულს. მიღებულ პროდუქტს წარმოადგენს აღდგენილი ზეთი, რომლის რაოდენობა წელიწადში 7500-8500 ტონის ფარგლებშია, რაც დამოკიდებულია ნედლეულის ხარისხობრივ მაჩვენებლებზე. წარმოების პროცესში გამოყენებული ბენტონიტური თიხის მაქსიმალური რაოდენობა მერყეობს 50-100 ტონა/წ ფარგლებში.

საწარმოს ტექნოლოგიური დანადგარები საშუალებას იძლევა საწვავად გამოყენებული იქნეს როგორც დიზელი, ასევე ბუნებრივი აირი. წინასწარი გათვლებით დიზელის სავარაუდო მაქსიმალური წლიური რაოდენობაა 50ტონა, ხოლო ბუნებრივი აირის 60000 მ³.

საწარმოს სამუშაო რეჟიმი შეადგენს 250 სამუშაო დღეს, 24 საათიანი სამუშაო რეჟიმით. დასაქმდება 40 ადამიანი (ძირითადად ადგილობრივი მოსახლეობა).

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოში წყლის გამოყენება გათვალისწინებულია ტექნოლოგიურ ციკლში, ასევე სასმელ-სამეურნეო მიზნებისთვის. ტექნოლოგიურ ციკლში წყალი გამოიყენება მაცივარ-დანადგარში ზეთის გაგრილების მიზნით, რა დროსაც გამოყენებული იქნება წყლის ბრუნვის ცირკულაციური სისტემა. წყალაღება მოხდება ცენტრალიზებული წყალმომარაგების სისტემიდან. სამეურნეო-

საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლის ჩადინება მოხდება საკანალიზაციო ქსელში, ადგილობრივ მუნიციპალიტეტთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

ნავთობპროდუქტების წვიმის წყალთან შერევის პრევენციისათვის გათვალისწინებულია ნავთობპროდუქტების მიღებისა და გაცემის ადგილების დაფარვა ებოქსიდის ნავთობში უხსნადი ნაერთის მასალით. მიღებისა და გაცემის ტერიტორია გადაიხურება, ხოლო სხვა დანადგარები განთავსდება ღია ცის ქვეშ.

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე ადგილი აქვს საწარმოს უბნებზე მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევას ატმოსფეროში (აზოტის დიოქსიდი, ნახშირჟანგი, გოგირდოვანი ანჰიდრიდი, ჭვარტლი, ნახშირწყალბადების ორთქლი, ასევე დიზელისა და ბუნებრივი აირის წვის პროდუქტები).

აღნიშნულ ტერიტორიაზე ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა არ არსებობს, ზედაპირი წარმოადგენს ტექნოგენურ გრუნტს, ხოლო საწარმოს ტექნოლოგიური დანადგარები განთავსებული იქნება ბეტონის ტენშულწევად ზედაპირზე. საწარმოს ტერიტორიაზე მიწის სამუშაოები არ შესრულდება.

საწარმოს ოპერირებისას წარმოქმნილი სახიფათო ნარჩენი ბენტონიტური თიხის და ზეთის ნარევის სახით მოგროვდება საგანგებოდ გამოყოფილ ტერიტორიაზე, ლითონის კასრებში. მუნიციპალური ნარჩენები გატანილი იქნება ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის ნაგავსაყრელზე.

სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვასთან დაკავშირებით ინფორმაცია გამოქვეყნებული იყო სამინისტროს ვებ გვერდზე, ასევე ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობის საინფორმაციო დაფაზე. განხილვა ჩატარდა 2019 წლის 6 ივნისს 12:00 საათზე ხელვაჩაურის რაიონში, სოფელ განახლების მუსიკალური სკოლის შენობაში. განხილვას ესწრებოდნენ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენელი, საქმიანობის განმახორციელებელი, სოფ. განახლების ადგილობრივი მოსახლეობა და მიმდებარე სოფლების მაცხოვრებლები. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვაზე დამსწრეთა მხრიდან გამოითქვა მოსაზრებები ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების საფრთხის შესახებ. სამინისტროს წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ გზშ დოკუმენტში წარმოდგენილი იქნება დეტალური ინფორმაცია ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე ობიექტის ფუნქციონირებით; გამოწვეულ ზეგავლენაზე მისი უმთავრესი ასპექტების გათვალისწინებით; იდენტიფიცირებული იქნება საწარმოს მავნე ნივთიერებათა გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროები, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების შემადგენლობა, მათი რაოდენობრივი მაჩვენებლები და გაფრქვევის სხვა პარამეტრები.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი. ასევე გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

**გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი
ინფორმაციის ჩამონათვალი**

სკოპინგის ანგარიშში მითითებული ტერიტორია, სადაც დაგეგმილია გადამამუშავებელი საწარმოს განთავსება მდებარეობს მდინარე ბარცხანას მიმდებარედ, რომლის წყალდაცვითი ზოლის სიგანე "წყლის შესახებ" საქართველოს კანონის და "წყალდაცვითი ზოლის შესახებ" საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის #440 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის შესაბამისად შეადგენს 10 მეტრს და აითვლება მდინარის კალაპოტის კიდიდან ორივე მხარეს.

აღნიშნული ტექნიკური რეგლამენტის მე-3 პუნქტის თანახმად წყალდაცვითი ზოლის ფარგლებში აკრძალულია მშენებლობა ან მოქმედი საწარმოების გაფართოება და რეკონსტრუქცია, გარდა კანონით პირდაპირ დადგენილი შემთხვევებისა.

გაცნობებთ, რომ წყალდაცვითი ზოლის ფარგლების უძრავ ქონებაზე გავრცელების დასადგენად საჭიროა დაზუსტება ადგილზე ჩატარებული გაზომვებით.

აღნიშნულიდან გამომდინარე საქმიანობის განმახორციელებელმა (შპს „ჯიტი ელექტრიკ კომ“), უნდა უზრუნველყოს ზემოხსენებული ტექნიკური რეგლამენტის მე-3 და მე-4 მუხლების მიხედვით დადგენილი აკრძალვების და მოთხოვნების დაცვა, რისთვისაც საჭიროა გადამამუშავებელი საწარმო განლაგებული იყოს მდინარე ბარცხანას წყალდაცვითი ზოლის გათვალისწინებით და უზრუნველყოფილი იყოს საწარმოს გადატანა სხვა ალტერნატიულ ტერიტორიაზე მდინარის წყალდაცვითი ზოლის ფარგლებს გარეთ.

სამინისტროში გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იყოს ზემოაღნიშნული მოთხოვნის გათვალისწინებით.

1. გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
4. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- პროექტის აღწერა;
- საწარმოს ინფრასტრუქტურული ობიექტების აღწერა;
- ტექნოლოგიური სქემა და დანადგარების აღწერა;
- საწარმოს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები: საწარმოში არსებული დანადგარების სიმძლავრე, წარმადობა და მასშტაბი;
- საწარმოს განთავსების ადგილის გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი;
- დეტალური ინფორმაცია საწარმოს მიმდებარე ტერიტორიაზე განთავსებული ობიექტების შესახებ;
- საწარმოს ტერიტორიიდან უახლოესი მანძილი საცხოვრებელ სახლამდე, საავტომობილო ტრასამდე, მდინარემდე და სხვა უახლოეს სამრეწველო ობიექტამდე;
- ტერიტორიის GIS კოორდინატები;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები შესაბამისი დასაბუთებით: მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, განთავსების ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივა;
- ინფორმაცია ტექნოლოგიური ალტერნატივების შესახებ;
- საწარმოო მოედნის აღწერა;
- ნედლეულის დასაწყობების მოედნების აღწერა;
- მზა პროდუქციის განთავსების მოედნის აღწერა;
- მზა პროდუქციის რაოდენობა;
- საწარმოში გამოყენებული ნედლეულის რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია;
- საწარმოს ნედლეულით მომარაგება, ტრანსპორტირების უზრუნველყოფა და ნედლეულის და მზა პროდუქციის ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული საკითხები;
- საწარმოო და სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება, სამეურნეო ფეკალური და სანიაღვრე ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხები; საასენიზაციო ორმოს პარამეტრები;
- წყლის ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენების საკითხები;
- რეზერვუარების მოწყობასთან დაკავშირებული საკითხები, რეზერვუარის ტიპი, რაოდენობა და მოცულობები;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების ღონისძიებები (ტექნიკური გადაწყვეტა) ნედლეულის მიმღებ, საწარმოო და პროდუქციის დასაწყობების მოედანზე;
- ნავთობპროდუქტების დაღვრის რისკები და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- საწარმოში წარმოქმნილი საყოფაცხოვრებო, საწარმოო, სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების მართვის შესახებ დეტალური მონაცემები;
- საწარმოში დამუშავების მიზნით მიღებული ნარჩენების ჩამონათვალი კოდების მითითებით და რაოდენობა;
- ნარჩენების აღდგენის/დამუშავების ოპერაციის კოდები;
- ნარჩენების სეპარაციის შესახებ ინფორმაცია;
- ნარჩენებთან უსაფრთხო მოპყრობის ზოგადი მოთხოვნები;
- დასაწყობებულ ნარჩენებზე კონტროლის მეთოდები;

- ნარჩენებისა და ქიმიური ნივთიერებების (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დასაწყობების პირობების დეტალური აღწერა, ნარჩენების დროებითი შენახვის მეთოდები და პირობები;

5. საქმიანობის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე საწარმოს საქმიანობის ეტაპზე, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები და მისი მახასიათებლები, გაბნევის ანგარიში და სხვა.
- ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების მონიტორინგის გეგმა საწარმოდან უახლოეს მოსახლესთან მონიტორინგის გათვალისწინებით;
- ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევის, მათ შორის სუნის, შემცირების ღონისძიებები;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება საწარმოს მოწყობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე (მდ. ბარცხანა) საწარმოს ხაზის მოწყობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება; ნარჩენების მართვის გეგმა;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებსა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- საწარმოს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში (მათ შორის, კონსულტანტის მიერ);
- გზშ ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „ჯიტი ელექტრიკ კომის“ მიერ წარმოდგენილ, ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტში, სოფ. განახლებაში ზეთების გადამამუშავებელი (ნარჩენების აღდგენა) საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაციის პროექტზე **სავალდებულოა გზის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.